

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
№ 853-09-15	
Дата 21 09 2018 г.	

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

12.16
[Signature]

КОМИСИЯ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДОКЛАД
за първо гласуване

Относно: Законопроект за допълнение на Закона за висшето образование, № 854-01-66, внесен от Милена Дамянова и група народни представители на 6 юли 2018 г.

На свое редовно заседание, проведено на 18.07.2018 г., Комисията по образованието и науката разгледа Законопроект за допълнение на Закона за висшето образование, № 854-01-66, внесен от Милена Дамянова и група народни представители на 6 юли 2018 г.

На заседанието присъстваха: Петър Николов - заместник-министър на образованието и науката, проф. Стати Статев, заместник – председател на Съвета на ректорите на висшите училища в Република България и ректор на УНСС, представители на работодателски и студентски организации.

По законопроекта са постъпили подкрепящи писмени становища от Министерството на образованието и науката, от Асоциацията на индустриалния капитал в България, от Българската стопанска камара, от Университета за национално и световно стопанство, от Сдружение „Лидери за европейско образование“ и от Синдикат „Висше образование и наука“ към КНСБ. В хода на заседанието беше изразена и подкрепа от Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България, от Съвета на ректорите на висшите училища в Република България и от Националното представителство на студентските съвети.

От името на вносителите законопроектът бе представен от народния представител Милена Дамянова. Предложението е изработено в резултат на продължилата повече от шест месеца интензивна медийна дискусия за перспективите пред висшето образование в България, приключила с национална среща в Народното събрание. Една от темите, по които беше постигнато общо съгласие, е по-активното участие на работодателите в образователния процес. За постигане на тази цел се дава възможност до 10 на сто от общия хорариум от учебните часове по учебен план в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и до 20% в образователно-квалификационна степен „магистър“ да могат да се провеждат от изявени специалисти от практиката, като преценката кой да бъде поканен и какви часове да получа се прави от съответния факултетен съвет. Работодателите се насърчават да изготвят и да внасят предложения за обновяване на учебните планове и програми. Представители на работодателите получават и правото да участват в постоянните комисии към Националната агенция за оценяване и акредитация.

В дискусията се включиха народните представители Стоян Мирчев, Иво Христов, Станислав Станилов, Станислава Стоянова, Николай Цонков, Милен Михов и Милена Дамянова.

Поставени бяха въпросите за необходимостта от изясняване на понятието „изявени специалисти от практиката“ и неговия обхват, който не трябва да се ограничава само до работодатели и представители на бизнеса. Дали те ще бъдат привличани само за преподавателска дейност или в цялостния процес на обучение? Съществуват ли подобни практики в други държави? Дали към тях трябва да се прилага изискването да притежават докторска степен? Как лица без докторска степен биха

могли да участват в държавните комисии за придобиване на образователно-квалификационните степени „бакалавър” и „магистър”? Дали няма да се създаде допълнително напрежение при разпределението на хорариумите, което се наблюдава преди всяка учебна година и това да бъде обективна спирачка към прилагането на обсъжданата промяна?

Вносителите поясниха, че няма основания понятието „изявени специалисти от практиката“ да се тълкува ограничително само до бизнеса и работодателите. То се отнася за всички извън академичната общност - личности, които във всеки един сектор от познанието имат определени постижения, но по една или друга причина не са влезли в академичния състав, не са преподавали, не са правили дисертации. Законът насърчава, а не ограничава факултетните съвети да решават кого да поканят и ако се налага доуточняване на процедурата, това може да бъде под формата на гост-преподавател или хоноруван преподавател. Припомнена беше академичната традиция на фигурата на „приват-доцент” и съществуващата сходна съвременна практика в Австрия и Германия. И в момента българските висши училища имат възможност да канят „изявени специалисти от практиката“, но това става за сметка само на часовете на нехабилитираните преподаватели, което поставя последните в неравностойно положение. Обърнато беше внимание, че езикът на представителите на практиката е доста различен от академичния и понякога е по-достъпен за младите хора. Напълно логично е, когато един „изявен специалист от практиката“ е водил определена специална дисциплина във висшето училище, теми от нея да бъдат включвани в конспекта на държавните изпити, а гост-преподавателят да участва в държавната комисия. Припомнено бе, че в комисииите при завършване на специалността „Право” задължително участват представители на съдебната власт. Някои висши училища вече разработват заедно с работодателите и съгласуват с тях учебните програми.

Всичко това открива широки възможности за висшите училища да предлагат едно по-практично ориентирано обучение. Тази възможност няма да се реализира там, където академичната общност остане консервативна и зависима от личностните отношения в катедрите, свързани с разпределението на часовете. Тези, които са по-смели, те ще спечелят, защото ще предложат по-добро образование, ще имат по-добър образ, ще спечелят студенти и развитие.

След приключване на обсъждането и проведено гласуване Комисията по образованието и науката с 12 гласа „за”, 0 гласа „против” и 5 гласа „въздържал се” предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване Законопроект за допълнение на Закона за висшето образование, № 854-01-66, внесен от Милена Дамянова и група народни представители на 6 юли 2018 г.

Председател на
Комисията по образованието и науката:

Милена Дамянова